

021

TOWARZYSTWO OPIEKI KULTURALNEJ

NAD POLAKAMI ZAMIESZKAŁYMI ZAGRANICĄ

im. ADAMA MICKIEWICZA

WARSZAWA, UL. SENATORSKA № 8

Tel. 76-59.

Warszawa, dn. 5 września 1927 r.

Wp. 11/IX 27

Wielce Szanowny Panie Profesorze.

W czasie wielkiej wojny Pan Profesor projektował zorganizować archiwum wojenne w Warszawie, obejmujące różne komitety w czasie wojny, a pomiędzy innymi akty Generalnego Komitetu dla ofiar wojny w Polsce /siedziba w Vevey, Szwajcaria/.

Ponieważ obecnie noszę się z myślą przeniesienia z Rapperswilu tych aktów do Warszawy - radbym wiedzieć czy taki Komitet został zorganizowany i istnieje.

Pozwalam sobie zatem uprzejmie prosić Szanownego Pana Profesora o wiadomość czy i gdzie i pod czyjem kierownictwem istnieje Komitet, o którym mowa.

Przepraszam za moją prośbę i łączę wyrazy wysokiego poważania

Antoni Osuchowski

Wielmożny Pan
prof. Semkowicz.

K r a k ó w.

Studencka 15.

TOWARZYSTWO OPINI KULTURALNYCH

WARSZAWA, UL. SENATORSKA 10

ADAM MICHOWICZ

WARSZAWA, UL. SENATORSKA 10

1937

1

Warszawa, dnia 10 września 1937 r.

Wzajemny szacunek i przyjaźń

Wzajemny szacunek i przyjaźń jest podstawą wszelkich stosunków społecznych. Wzajemny szacunek i przyjaźń jest podstawą wszelkich stosunków społecznych. Wzajemny szacunek i przyjaźń jest podstawą wszelkich stosunków społecznych.

Wzajemny szacunek i przyjaźń jest podstawą wszelkich stosunków społecznych. Wzajemny szacunek i przyjaźń jest podstawą wszelkich stosunków społecznych. Wzajemny szacunek i przyjaźń jest podstawą wszelkich stosunków społecznych.

Wielki szacunek
prof. Stanisław
K. S. W.
Strasak 15.

CENTRALNA
BIBLIOTEKA
WOJSKOWA

L.DZ.

1382/31.

2

WARSZAWA, DN. 29. IV 1931 R.

ALEJE UJAZDOWSKIE Nr 1/3, TEL. 249-31.

Wielce Szanowny Panie Profesorze !

Najlepiej może scharakteryzować sprawę pismo moje wysłane do dyr. Krzyczkowskiego, przesyłam je więc w kopji z bardzo gorącą prośbą o napisanie do dyr. Krzyczkowskiego w imieniu Komitetu.

W najbliższych dniach wyślemy dyr. Wierczyńskiemu duble ty prasy Pol. Arch. Woj.

Proszę przyjąć wyrazy prawdziwego poważania i szacunku

Prof. Radziszewski
H.R.

Warszawa, dnia 24.II.1931 r.

Do

Pana Dyrektora Biblioteki
Wyższej Szkoły Handlowej
w/m.

Zbiory "Polskiego Archiwum Wojennego", powstałego w r.1915 celem gromadzenia materiałów historycznych, dotyczących udziału Polaków w wojnie światowej oraz przeżyć ziem polskich w tym okresie od 1914-1923r., przekazał Zarząd P.A.W. po porozumieniu z Wydziałem Archiwów Państwowych - Centralnej Bibliotece Wojskowej w charakterze wieczystego depozytu na podstawie "Umowy", zawartej w dn.16.IV.1922r.

Zbiory te zawierają następujące wielkie działy: 1/ rękopisy, 2/ czasopisma i wycinki z czasopism, 3/ afisze, odezwy i rozporządzenia władz, 4/ prasę okopową, jednodniówki i prasę ulotną, 5/ broszury, 6/ klisze, pocztówki, mapy i t.d.

Jesienią roku 1927 Centr. Biblioteka Wojsk. po dokonanej przeprowadzce do nowego lokalu i po uzyskaniu odpowiednich subsydjów od Min. Spraw Wojsk., przystąpiła do systematycznego porządkowania powierzonych jej zbiorów.

W toku tej pracy okazało się jednak, że dział, obejmujący "Archiwum Wycinków" posiada wielką lukę, dotyczącą przede wszystkim zagranicznych wycinków prasowych oraz wycinków prasy galicyjskiej i poznańskiej a także częściowo i wycinków prasy b. Kongresówki oraz Kresów. Wymieniona luka, obejmuje tedy tę część materiałów, których zbieranie na zlecenie i koszt Naczelnego Komitetu Narodowego przeprowadzał dla Polskiego Archiwum Wojennego p.dr. Stępowski Marjan. Materiały te, gromadzone przez p. Stępowskiego od r.1915 pozostały w jego zawiadywaniu także i po restytucji Państwa Polskiego, ponieważ Polskie Archiwum Wojenne, nie mając do swej dyspozycji odpowiedniego lokalu, znajdowało się w owym czasie w pakach. Otóż, materiały te przekazano następnie drogą jakiegoś niedopatrzania a bez porozumienia się z Komitetem Polskiego Archiwum Wojennego, na którego czele stoi Prof. Uniw. Jag. dr. Władysław Semkowicz, do Biblioteki Wyższej Szkoły Handlowej, wytwarzając w ten sposób poważną szkodę wśród zbiorów, których są co do treści częścią składową, a nie dając z powodu ułamkowości materiału pełnej korzyści naukowej Bibliotece Wyższej Szkoły Handlowej.

Jak wskazuje ostatnie drukowane "Sprawozdanie Centr. Biblioteki Wojskowej" /str.12/, porządkowanie zbiorów Polskiego Archiwum Wojennego jest nie tylko w pełnym toku, ale można prawie powiedzieć - na ukończeniu; całość zresztą zbiorów jest już oddawna do dyspozycji zainteresowanych, ponieważ nawet te części, których jeszcze definitywnie nie opracowano bibliotekarsko, są pomieszczone w alfabetycznym lub rzeczowym układzie, pozwalającym na zorientowanie w treści.

W tym stanie rzeczy brak tak zasobnego materiału, jak dział opracowany swego czasu przez dra Stępowskiego, stanowi szczególnie dotkliwy brak naukowy.

Z uwagi tedy na genezę materiału, znajdującego się obecnie w rękach Dyrekcji Biblioteki Wyższej Szkoły Handlowej, jak przedewszystkiem z uwagi na wielką lukę treściową, jaką wytwarza brak tego materiału w zbiorach Polskiego Archiwum Wojennego - pozwalam sobie zwrócić się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą, aby Pan Dyrektor był łaskaw przedstawić tę sprawę Świętnemu Senatowi Wyższej Szkoły Handlowej z przychylnym wnioskiem o zwrot materiału "Polskiemu Archiwum Wojennemu".

W uzupełnieniu mojej prośby pragnę dodać: 1/ że Polskie Archiwum Wojenne gromadzi materiały chronologicznie i rzeczowo tylko do marca 1923, tj. do chwili ostatecznego ustalenia granic Państwa Polskiego oraz 2/, że w zamian za zwrot wycinków, gromadzonych swego czasu przez dra Stępowskiego, zobowiązuje się Centr. Biblioteka Wojsk. przedłożyć Dyrekcji Wyższej Szkoły Handlowej do przejrzania i ewentualnego wyboru wykaz dubletów prasy polskiej i zagranicznej, jakie ma w swej dyspozycji.

Nie wątpiąc, że ze względu na interes naukowy zechce Pan Dyrektor przychylić się łaskawie do mej prośby - proszę o przyjęcie wyrazów wysokiego poważania

Dyrektor Centr. Bihl. Wojsk.

Za zgodność odpisu:

Nr. 20272/30.

Do

Komitetu Polskiego Archiwum
Wojennego
na ręce Pana Prof. Dr. Władysława
Semkowicza

K r a k ó w

Studencka 15.

Zarząd Funduszu Kultury Narodowej komunikuje, iż przyznany został Polskiemu Archiwum Wojennemu zasiłek w wysokości 2.000 /dwa tysiące/ zł. na uporządkowanie zbiorów Archiwum.

Suma ta została przekazana w całości na ręce Pana Profesora za pośrednictwem P.K.O. za asygnacją z dnia 2.VII.1931 r. Nr. 768.

Zarząd Funduszu Kultury Narodowej prosi o nadesłanie szczegółowego sprawozdania rzeczowego i rachunkowego z zużytkowania przyznanego zasiłku przed dniem 1.I.1932 r.

DYREKTOR ZARZADU
FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ

Załącznik.....

CENTRALNA
BIBLIOTEKA
WOJSKOWA

L.DZ.

5
WARSZAWA, DN. 16 września 31. R.

ALEJE UJAZDOWSKIE Nr 1/3, TEL. 249-31.

Potwierdzam odbiór 2.000 (dwóch tysięcy) złotych
na pokrycie kosztów opracowywania zbiorów Pol. Archi-
wum Wojennego, przyznanych przez Zarząd Funduszu
Kultury Narodowej a otrzymanych od Pana Profe-
sora Dr. Władysława Semkowskiego.

Dyrektor CSW.

Prof. Ludzinski
n.p.s.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain several lines of cursive script.

Handwritten text, possibly a signature or a specific name, located in the lower middle section of the page.

Handwritten text, possibly a date or a short note, located at the bottom of the page.

Pr. Rost.

→ polecenia Min.

as. H 8. zlec. rach. 4

sp.

Zas. M. de. Sotki arch.

Byj. uny.

ODCINEK

(dla odbiorcy)

W. J. K.
30.110

Centr. Kasa Państw.

WARSZAWA

zł **2000** gr **00**

RODZAJ CZEKU

Przekaz *prof.*
Warysław
Sankovica
ul. św. duchy 15
Kraków

Miejsce
na znaczek
pocztowy

Porto 2 zł.

7

Warszawa, 6/VII 1934 r.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Przepraszam za zwłokę w odpowiedzi na list wielce Szanownego Pana Profesora, ale I/p. Major Niezgoda wrócił z Ameryki dopiero 2/VII, 2/z kolei ja również byłam nieobecna w Warszawie od 2/VII do 4/VII.

Na zapytanie, czy i kiedy C.B.W. wyda Bibliografię Prasy Okopowej p.M. Niezgoda nie mógł mi dać żadnej określonej odpowiedzi, zaznaczając, że "jest tyle rzeczy ważniejszych".

Wobec tego, że sprawa w tym stanie pozostaje już całe trzy lata, uważam, że nie ma żadnych widoków na to, aby C.B.W. tę rzecz wydała, swoim nakładem.

Natomiast p.M. Niezgoda uważa, że C.B.W. ma wyłączne prawo do wydania tej rzeczy, gdyż korzystałam ze zbiorów Biblioteki.

Ponieważ - 1/ olbrzymią większość tej pracy wykonałam w godzinach pozasłużbowych /tylko przez jeden miesiąc pracowałam także w godzinach płatnych/, 2/wydanie tej pracy jest w interesie publicznym, 3/prawo moralne do niej ma raczej P.A.W. a nie C.B.W. jako taka/poza owym miesiącem zezwolenia p.dyr. Łodyńskiego na pracę w godzinach płatnych Biblioteka ułatwiła mi tylko zebranie materiału z innych zbiorów rozsyłając w swoim imieniu moje ankietowe pytania/ - sędzę, że miałabym prawo wydać to czyinkolwiek nakładem, jako jedyna tej rzeczy autorka /nie zapominając o cennych wskazówkach i uwagach p.dyr. Łodyńskiego/.

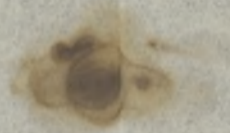
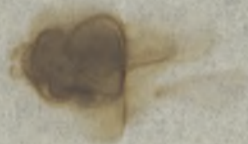
Skoro zatem Pan Profesor interesuje się tą pracą, jako założyciel i kierownik P.A.W., bardzo bym była rada, gdyby Pan Profesor zechciał wystąpić, czy to od siebie, czy jako protektor wydawnictwa - do Funduszu Kultury, albo do innej instytucji z propozycją wydania mojej "Bibliografii" - ze swoją przedmową - wyjaśniewszy uprzednio p.M. Niegodzie, że C.B.W. służy wprawdzie pierwszeństwo wydania, ale nie prawo skazania tej rzeczy na pozostanie w rękopisie.

Co do sposobu wydania, to:

1/wstęp, wyjaśniający cel, zakres pracy i środkami miałam i mam zamiar napisać, 2/chciałabym zatrzymać tytuł - prasa okopowa -, dlatego, że o prasę, wydawaną w okopach, głównie mi chodziło, że ona stanowi najbardziej cenny dział Bibliografii.

Można zresztą we wstępie wyjaśnić, że tytuł obejmuje nie tylko prasę, wydawaną w okopach, ale i prasę, wydawaną dla okopów, bo poza ten zakres praca zasadniczo nie wychodzi,

3/co do układu - osobiście chciałam wydać tak jak to wskazuje Pan Profesor - musiałam ustąpić w tym względzie p.dyr. Łodyńskiemu - gdybyśmy to wydali poza C.B.W. pierwotny mój układ możnaby przywrócić.

4/ co do wymiarów -nie da się to zrobić,bo musiałabym mieć w ręku cały materiał,
a notabene nie do całego mogłabym dotrzeć,

5/dat,brak tylko tam,gdzie ich niema na oryginałach,albo gdzie oryginał jest nie
znany ,a biblijografja wymienia pismo tylko na podstawie wiadomości niepełnych ,
zawartych w przytoczonych źródłach,

6/co do układu alfabetycznego,to biblijografja ma być wskazówką dla tych,którzy
będą tych pism szukać w katalogu - dlatego sądzę ,że powinna dać układ ułatwiają-
cy odnalezienie rzeczy znanej tylko ogólnie z treści - zresztą nie chciałabym
zbytńio zmieniać tego,co było gruntownie uzgodnione z p.dyr.Łodyńskim .Zmiana pod
3/ - i tak będzie znaczna,

Serdecznie dziękuję Panu Profesorowi za uwagi tutaj wymienione i za wskazówki ,
z których skorzystam.

Cieszę się,że Pan Profesor tą pracą tak bardzo się zainteresował i mam nadzieję,
że ~~xx~~ Pan Profesor doprowadzi sprawę do pomyślnego końca.

Jestem w Warszawie do 15 Lipca,potem wyjadę na parę tygodni urlopu.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku i poważania

Halina Ziemińska

Materiały dla wstępu informacyjnego:

- 1) rola P. A. W. w latach wojny i po obecnej (na przyszłość) wartości obrót.
- 2) objęcie szerzej zakres przedmiotowy, że jest dotyczyć ośm literatury okopowej, i wogóle literatury z lat 1913-1922, która może wżnie być uwzględniana ^{„alotna”} i jako taka najbarziej podległa rozproszeniu i pustoszeniu. Głównie też tytuł musi być rozszerzony. - najlepiej byłoby, gdyby wstęp napisał Pan Profesor.

Co to ujęciu:

- 1) 1° części konwersie ptaszki z dużego, precyzyjnie w formie propozycji Dobuszyńskiego druckem. (Tu i tu. to wiadomości reorganizacyjne i drukowane). Odpadnie tu potrzeba wyłączenia jak p. p. w nr. 2° „Revolucyjna Armia Polska” w dr. „Armia polska w ewolucji”, gdzie w. 1° stanowi uzupełnienie, brakuje „płci 2ej”.
- 2) konwersie byłoby. Dokładne wyrażenie, lub mochy format, got. numer, które są tylko w 1- kilku egz. dołowy, hektograf. i t.
- 3) data, ^{konwersie} dni, rok - potrzebna, że wszelkie jank ^{potem} w komplecie, gdzie wystarzą data: 1 - do. Tutaj czasem brakuje wogóle daty, p. p. Gazette i t.
- 4) adresy drukarni są absolutnie niezbędne i nie powinny być, tem więcej, że prawie wszystkie drukarnie są znalezione.

5) Alfabetyczny układ jeel pŕy. według obowŕzujŕej od
dn. 1. VII. 34 urzędowej instrukcji katalogowej § 58.

Łódź do broni muszkietów	D	-	nie B
Opis Dział	C	-	nie D
W Dnie Ławica	W	-	nie D
W Opale Górzycy	K	-	nie C
Wzrost i rozwój wagi	F	-	nie C
W sadoture greuse	U	-	nie G
W pola brzozy	Z	-	nie F
W powstanie Ila	N	-	nie F

W.

Wnie przegda in wiadomości, że w Szwecji karykatury por. 1819
sz 2 artykuły: 1) Wzrost i rozwój wagi i rozwój i Rosji w czasie
wojny, m. 7-13.

2) Wzrost i rozwój: Polacie Dział polskie w czasie wojny - m. 11-15.

L. p. 1927/34

10
Warszawa, dn. 10. lipca 1934 r.
UL. AL. UJAZDOWSKIE Nr. 1. Tel. 849-31.

Wielce Szanowny Panie Profesorze.

W uprzejmej odpowiedzi na list z dnia 4 b.m. donoszę, że myśl wydania odezwy bardzo mi się podoba, wobec czego proszę o koncept.

Co do sprawy wydania biblijografii prasy okopowej, to przede wszystkim muszę zaznaczyć, że mam żal do Pana Profesora za przesłanie rękopisu do Pani Siemieńskiej, a nie do Centralnej Biblioteki Wojskowej, bo to spowodowało pewne nieporozumienia, jakie wynikły między mną a autorką biblijografji.

Pani Siemieńska wystąpiła wobec mnie w bojowym tonie z zarzutami „żeśmy w C.B.W. przez trzy lata nie robili starań o wydanie biblijografji, że wysyłałem rękopis do przejrzenia p. Wierczyńskiemu, rzekomo bez jej wiedzy i t.p. rzeczy, że stawia ultimatum, iż albo wydamy biblijografję, albo ona sama zajmie się wydaniem, bo ma do tego prawo jako autorka.”

Ponieważ zarzuty te wobec mnie były nieuzasadnione, a z drugiej strony, - jak mnie ppłk. Łodyński informował w swoim czasie - w stosunku do tej pracy C.B.W. ma pewne prawa / ppłk. Łodyński nawet układ biblijografji zmieniał /, uważałem dyskusję na ten temat za niemożliwą i oświadczyłem p. Siemieńskiej, że nie chcę o niczem wiedzieć, dopóki nie będę miał zwróconego rękopisu.

Jeżeli chodzi o starania moje co do wydania tej biblijografji, to byłem w tej sprawie u Szefa Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego, płk. Różyckiego i otrzymałem od niego zapewnienie, że skoro rękopis zobaczy, będzie mógł zdecydować, czy da się tę pracę wydać w ramach kredytów Instytutu, czy też ewentualnie trzeba będzie poczy-

nić starania o odpowiednie fundusze.

Po tej rozmowie czekałem na zwroć rękopisu. Uważam, iż więcej nic zrobić nie mogłem w tej sprawie.

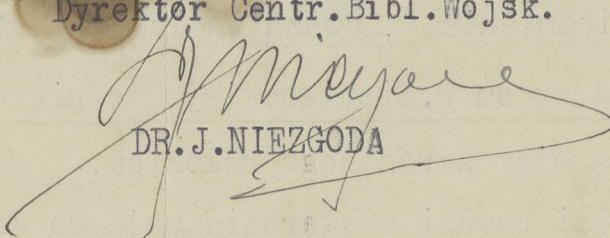
Przy sposobności uprzejmie komunikuję Panu Profesorowi, iż będąc w Chicago, czyniłem starania o zdobycie dla P.A.W. materiałów odnoszących się do działań naszej Polonji w okresie Wojny światowej.

W piwnicach Zjednoczenia Rzymsko-Katolickiego jest około 20 pak bardzo cennych materiałów, które od szeregu lat tam leżą nietknięte i niewiadomo w jakim są stanie. Nie można ich wydostać, ponieważ właścicielem jest całe wychodźstwo, które nie ma swej reprezentacji, ponieważ sejm wychodźstwa nie może dojść do skutku.

Miałem konferencję z ostatnim sekretarzem Wydziału Narodowego p. Stefanowiczem, który przyrzekł mi, że będzie starał się tę sprawę ruszyć w porozumieniu z p. Napieralską, również członkiem tegoż Wydziału. Przypuszczam, że w czasie zjazdu Polaków z Zagranicy w sierpniu b.r. w Warszawie będę mógł jeszcze coś w tej sprawie zrobić.

Łączę wyrazy wysokiego poważania

Dyrektor Centr. Bibl. Wojsk.

DR. J. NIEZGODA

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Main body of handwritten text on the upper half of the page, consisting of several lines of cursive script.

Main body of handwritten text on the lower half of the page, continuing the cursive script from the upper section.

CENTRALNA
BIBLIOTEKA WOJSKOWA

L. p. 9225/34

Warszawa, dn. 7. IX 1934 r.
UL. AL. UJAZDOWSKIE Nr. 1. Tel. 849-31.

Pan Profesor Dr. Władysław Senkowicz

Kraków.

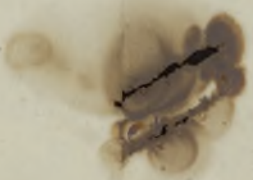
W r. 1920 p. Kazimierz Warchałowski oddał Polskiemu Archiwum Wojennemu w depozyt kilka roczników swego "Polaka w Brazylii", plik wycinków z gazet oraz inne materiały, dotyczące jego akcji w czasie wojny w Brazylii. Obecnie Pan Warchałowski pragnąłby ten depozyt, na który posiada pokwitowanie wycofać. Zapytuję uprzejmie, jak mam się ustosunkować do żądania Pana W., Nadmieniam, że niektóre z materiałów Pana W. "Polak w Brazylii" są uporządkowane i skatalogowane.

Dyrektor Centr. Bibl. Wojsk.

J. Niezgoda
DR. J. NIEZGODA.

Handwritten text, possibly a name or address, located in the upper left quadrant of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, located in the upper right quadrant of the page.

Handwritten signature or name, located in the lower left quadrant of the page.

CENTRALNA
BIBLIOTEKA WOJSKOWA

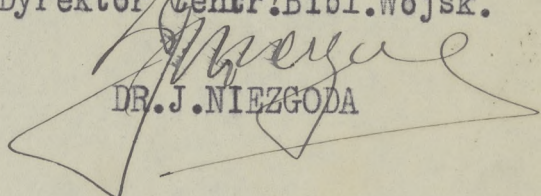
L. p. 2408/34

Warszawa, dn. 27. IX 1934 r.
UL. AL. UJAZDOWSKIE Nr. 1. Tel. 849-31.

Pan Profesor Dr. Władysław Senkowicz
w Krakowie.

W odpowiedzi na pismo z dn. 24. IX. 34. donoszę
uprzejmie, że propozycję J. W. Pana Profesora uważam
za dobrą i sądzę, że p. Warchałowski / Dyr. Kazimierz
Warchałowski, Warszawa, Rybaki 30/ zadowoli się możliwo-
ścią pożyczania swego depozytu z P. A. W. za rewersem.

Dyrektor Centr. Bibl. Wojsk.

DR. J. NIEZGODA

1872

Washington, D.C.

1872

Dear Sir,

Receipt

I have received from you the sum of \$100.00
for the purchase of the land in the
County of ... State of ...
and I hereby acknowledge the receipt of the same.
This receipt is given in full for the amount
of the purchase money.

Yours truly,
John ...

Handwritten signature

Delegatura Polskiego Archiwum Wojennego w Przemyślu.

„Narodowi na pożytek, kulturze polskiej na chwałę“.

ODEZWA.

Doniosłe są chwile, które przeżywa obecnie cały Naród polski. Po długoletnich zmaganiach się z odwiecznymi wrogami naszymi Ojczyzna wstała z grobu i nowe rozpoczęła życie. — Potomność zapraśnie kiedyś czerpać podniecie ducha i naukę z epokowych zdarzeń obecnych i chętnie szukać będzie każdej pamiątki z ostatnich ciężkich dni naszej niewoli i jasnych chwil Zmartwychwstania. Dla zebrania, przechowania i oddania do użytku przyszłym badaczom naszych dziejów, dokumentów z okresu wojny światowej, dotyczących udziału w niej Polaków i skutków jej dla ziem polskich, powstało w początkach wojny Polskie Archiwum Wojenne, którego Zarząd ma tymczasową siedzibę w Krakowie.

Jest to instytucja o charakterze ściśle i wyłącznie naukowym, obejmująca zakresem swych prac cały Naród polski bez względu na osiedlenie oraz wszelkie przejawy życia narodowego w obecnej dobie u nas, a nadto te ogniska życia polskiego za granicą, gdzie ono żywszem było tętnem.

Różwój tej instytucji zależy jedynie od zrozumienia jej celów i zadań w jak najszerszych warstwach naszego społeczeństwa.

W zbiorach prywatnych kryją się niejednokrotnie piękne pamiątki historyczne, które z czasem niszczałyby napewno, gdy natomiast przechowane troskliwie w Polskim Archiwum Wojennem przyniosą nieocenione usługi przyszłym naszym historykom przy odtwarzaniu obrazu chwili bieżącej.

Polskie Archiwum Wojenne zbiera wszelkiego rodzaju druki, odezwy, afisze polityczne, czasopisma, jednolności, pisma żołnierskie, okopowe, pamiętniki i dzienniki wojenne, fotografie, rysunki, karykatury, widoki wojenne, pieczątki, nalepki, mapy, odznaki metalowe, papierowe opaski itd. itd.

Wzywamy Was przeto: Cokolwiek z tych przedmiotów macie u siebie, oddajcie w trwałe posiadanie Polskiemu Archiwum Wojennemu, nie ku przechowaniu tylko, lecz ku rzetelnemu użytkowi i nauce.

Celem zorganizowania w naszym grodzie na szerszą skalę akcji gromadzenia dokumentów i pamiątek wojennych

zwołuje tutejsza Delegatura Polskiego Archiwum Wojennego

ZEBRANIE ORGANIZACYJNE

które odbędzie się we czwartek 29. maja 1919. o 5. popoł. w wielkiej sali Magistratu.

Na zgromadzenie to zapraszamy wszystkich Rodaków BEZ WZGLĘDU NA ZABARWIENIE POLITYCZNE, których ta ważna sprawa żywo obchodzi i którzy sami pracują nad pomnożeniem skarbcza pamiątek narodowych.

Na zgromadzenie to powinni przybyć przede wszystkim zbieracze prywatni wszelkich pamiątek wojennych, miłośnicy historii i kultury narodowej, badacze dziejów ojczyźnych, uczeni, poeci, literaci, pisarze, redaktorowie pism, kompozytorowie, artyści, malarze, aktorowie, kartografowie, rysownicy i karykaturzyści, kanzodzieje, mówcy, fotografowie zawodowi i amatorowie, bibliotekarze, bibliografowie, zawiadowcy zbiorów naukowych i muzealnych, drukarze, księgarze, nakładcy, rzeźbiarze, rytownicy, bronzownicy, archiwaryusze organizacji militarycznych, politycznych, społecznych i humanitarnych, ludzie, którzy część lat spędzili na uchodźstwie, dyrektorowie, profesorowie i nauczyciele szkół wyższych i niższych plei obojga, członkowie stronnictw politycznych, Towarzystw i instytucji polskich kulturalno-naukowych i społeczno-gospodarczych, które powstały w czasie wojny i z powodu wojny, działacze i działaczki społeczne, młodzież akademicka oraz starsza młodzież wszystkich szkół polskich, słowem wszyscy, którzy oddać mogą czemkolwiek choćby najdrobniejszą usługę naszej instytucji.

Obowiązkiem naszym przekazać potomnym kulturę dni dzisiejszych. Wywiązać się z niego godnie musimy bez wyjątku wszyscy, dla których chwała i bogactwo kultury narodowej nie są obojętne.

Zostawmy płodnej pamięci przyszłych wieków coś z tego, cośmy czasu Wielkiej Wojny Narodów czynili lub czynić pragnęli i cośmy cierpieć i znosić musieli.

Stanisław Jurek,

Delegaci Polskiego Archiwum Wojennego.

Feliks Przyjemski,

W Przemyślu, dnia 29. maja 1919.

Z Drukarni Zagajewskiego i Łazora w Przemyślu.

POLSKIE ARCHIWUM WOJENNE.

DO KOBIET POLSKICH!

Pośród ziem, dotkniętych bezpośrednio zawieruchą wojenną, Polska należy do tych, które poniosły największe ofiary i doznały najcięższych doświadczeń. Ale równocześnie wykazała Polska niesłychany zasób sił żywotnych i niezwykle zdolności do odrodzenia, które dozwoliły jej nie tylko przetrwać najdotkliwsze ciosy, ale dźwignąć się nadto do pracy nad zagojeniem ran i budową zrębu pod wolność i niepodległość.

W tej pracy gorącej i odrodzeniowej walny udział przypadł kobiecie polskiej, która zastąpić musiała na niejednym polu powołanego pod broń męża, brata, syna i ojca.

Kobieta polska zrozumiała, że, pragnąc powitać swoich najdroższych w wolnej Polsce, musi podjąć pracę ciężką i żmudną jeszcze wśród krwawej pożogi wojennej. Musi nieść pomoc ofiarom krwawej wojny, kość cierpienia rannych, łagodzić niedolę tułaczą ludu polskiego, a przede wszystkim nieść pomoc tym żołnierzom, którzy o tę wolność Polski szli w bój. Zrozumiała, że w tej jej pracy pomocniczej dojrzewają wielkie cele wskrzeszenia Ojczyzny. Więc bez różnicy stanu i przekonań rzuciła się kobieta polska do pracy, a oddając się jej z całą ofiarnością — przyniosła niespożyte korzyści przesiąkłej krwią ziemi polskiej i zniszczonemu wojną ludowi polskiemu, otaczając opieką swą wszystko i wszystkich, gdzie tylko opieka ta była potrzebna.

Przyznać trzeba, że wydatność tej pracy, śmiałość pomysłów, wytrwałość i siła w wykonaniu podjętych zadań wykazały, że kobieta polska umie ocenić doniosłość chwili dziejowej, umie stanąć na wysokości swego zadania. Przyszła też historia losów Narodu w dobie wojny światowej nie byłaby pełną, gdyby nie uwzględniła czynów i pracy kobiety polskiej.

W tej myśli zwracamy się do Was, kobiety polskie, oddające się pracy społecznej i narodowej, kulturalnej i humanitarnej, z prośbą o dostarczenie materiału, któryby pozwolił stworzyć obraz całokształtu pracy Waszej.

Niechaj pomoc niesiona walczącym i rannym, pomoc rodakom pozostającym w krajach okupowanych, lub wiodącym życie tułaczę na obczyźnie, pomoc niesiona internowanym, dzieciom bezdomnym, sierotom i rodzicom poległych, w dalszym ciągu współpracą około odbudowy kraju, prace teoretyczne, naukowe, jakoteż prace polityczne, ideowe, organizacyjne i agitacyjne, dokonywane przez kobiety nasze — niechaj wszystkie te prace znajdą miejsce w historii współczesnej wojny, wojny, która dla sprawy polskiej ma tak wielkie, tak doniosłe znaczenie.

Chodzi tu nie tylko o suchy materiał liczbowych wykazów, ale też o historię, warunki, trudy i ułatwienia, wśród jakich dane instytucje powstały i rozwijały się.

Obok tego zaś prosimy o cyfrowe wykazy ilości i jakości pracy — wykazy uczestniczek i ich fotografie.

Zwracamy się przede wszystkim do inicjatorek, przewodniczących i kierowniczek danych instytucji, ich oddziałów, sekcji i t. p., w dalszym ciągu do organizatorek grup pomocniczych dla prac ideowych, zmierzających do ziszczenia ideałów narodowych, tudzież do poszczególnych jednostek, które samoistnie podjęły jakiś kierunek lub dział pracy w powyższym znaczeniu, z prośbą o nadsyłanie sprawozdań drukowanych i rękopiśmiennych, wydanych odezwo i druków oraz materiałów, wyświetlających ich działalność.

Materialy w powyższym znaczeniu należy nadsyłać do Zarządu Polskiego Archiwum Wojennego, Kraków, gmach Akademii Umiejętności, ul. Sławkowska 17, albo do Komitetu Polskiego Archiwum Wojennego we Lwowie, ul. Lelewela 5. Można je też składać na ręce poszczególnych delegatów, którzy z ramienia P. A. W. współpracują w różnych miejscowościach na ziemiach polskich oraz zagranicą, a których adresy wskaże na żądanie Zarząd. Archiwum wojenne otworzy w tym celu osobny oficjalny dział dla mających się nadsyłać dokumentów, które posłużą do wydania dzieła o działalności kobiety polskiej w czasie wojny. Utworzony później komitet redakcyjny, w skład którego wejdą reprezentantki wszelkich kierunków i działów pracy kobiecej w czasie wojennym, zajmie się wydawnictwem i zadecyduje o formie i treści przyszłego dzieła, które, odpowiednio zasilone i poparte przez całe społeczeństwo, będzie stanowić trwały pomnik pracy odrodzeniowej Polski.

ZA ZARZĄD POLSKIEGO ARCHIWUM WOJENNEGO:

Prof. Dr. Władysław Semkowicz
przewodniczący.

Dr. Jan Bystron
sekretarz.

62 800 000
 60 975
 137 000
 3 900
 14 000
 64 032 900
 550
 64 829 000
 4 000
 45
 62 800
 63
 63 975
 4150
 64 525

2 7 21 800
 71 5 23
 3
 5 6 9 5
 1 4 0 0
 7 1 0 8
 3 3
 1 2 4 5
 7 6 4
 2 3 2
 2 9 6 5
 1 7 1 2
 27 1 4 5
 2 2 5 7
 1 1 2 6
 3 3 7 2 500
 2 8 3 7
 3 7 3 4
 19 3 9 8 200
 3 0 8 8
 5 0 8 5
 9 7 0 0
 4 3 8 7 900
 1 6 1 6 000
 13 2 3 5 5 400
 3 18
 13 5 3 7 3 400

11 000 000
 5 000 000
 35 000 000
 4 150
 31 000
 25 000
 3 900
 500
 10 000
 7
 9 80 0 0 0
 3 9 0 0
 500
 450 0 0 0
 214 0 0 0
 37

13 4 734 9 0 0

49.5
 245
 45,000,000
 3,000,000
 2,500,000
 300,000
 2,500,000
 1,000,000
 4,500,000
 475,000
 500,000
 100,000
 100,000
 32,000
 14,000
 3,100

64 979 900
 64 379 900
 600 000
Summa ogólna

640 400 *brak (brak)*

135 373 400
 134 734 900
638 500

brak różnica!

13 4 734 900
 7 6 45 000
 14 2 3 79 900
 31
 13 9 379 900

13 9 379 900
 45
 64 379 900
 64 029 900
 6 350 900

9
9

2
10
9

O materiały do dziejów lat wojny:
1914-1920.

Wojna światowa zmieniła kartę Europy i przyniosła Polsce niepodległość; będzie ona w przyszłości przedmiotem wszechstronnych badań naukowych, mających na celu wyświecenie jej przyczyn, ocenę skutków, oraz nakreślenie wyczerpującego obrazu zdarzeń i ich kolejnego przebiegu.

Jest obowiązkiem pokolenia, które wypadki wojenne przeżywało, jest obowiązkiem uczestników lub świadków faktów dziejowych: przekazać pamięć o nich nauce i przyszłym pokoleniom.

Wojnę toczyły nie tylko armie; brały w niej udział narody całe, zmuszone życie swe, we wszystkich jego przejawach, dostosowywać do wyjątkowych i ciężkich warunków wojennych.

Aby przyszłym dziejopisom zapewnić jak najkompletniejszy zbiór materiałów i pamiątek historycznych, odnoszących się do wojny światowej i udziału w niej Polaków i sprawy polskiej, zawiązał się był w r. 1915 osobny Komitet pod nazwą Polskiego Archiwum Wojennego. Organizacja ta rozwinęła planową i systematyczną akcję gromadzenia wszelkich dokumentów i pamiątek wojennych, mogących mieć znaczenie historyczne czy kulturalne. Polskie Archiwum Wojenne siecią swej działalności objęło wszystkie ziemie polskie, oraz utworzyło szereg placówek zagranicznych. Rezultatem prac Komitetu jest bogaty zbiór druków, rękopisów i muzealiów, będących świadectwem i ilustracją udziału Polski w wojnie światowej. Zbiory te, pozostające zrazu pod opieką Wydziału Archiwów Państwowych i złożone początkowo w Polskiej Akademii Umiejętności, zostały następnie na mocy uchwały Rady Archiwalnej i specjalnej umowy zawartej z Komitetem Archiwum Wojennego, przekazane Centralnej Bibliotece Wojskowej w Warszawie, w wieczysty depozyt, gdzie mają zapewnione pomyślne warunki konserwacji, uprzywilejowania i rozwoju.

O materjali do dziejów lat wojny 1914-1920.

Wojna światowa zmieniła kartę historii i przyniosła Polsce nieodległą, prawie ona w przyszłości przedmiotem badań naukowych, następcy na celu wywieślenie jej przyczyn, ocenę skutków, oraz nakreślenie wizerunku obywateli i ich koleżeń. Jest powiżkie, polonia, która wzięła wojenną przysiężkę, jest powiżkie, która uczestniczyła w walkach i walczyła. Powiżkie, która o niej pamięć i przysiężkę polonia. Wojna toczyła nie tylko w polsce, była w niej udział mro- by całej, zmieszane życie swe, we wszystkich jego przejawach, doświadczenia do wyjątkowych i ciężkich warunków wojennych. Aby przetrwać i nie opuścić, zapomniał jak nakreślić historię życia narodziła i gwałtownie historycznych, odnoszących się do wojny światowej i udziału w niej Polaków i armii polskiej, powiżkie się był w 1915 osobny Komitet pod nazwą Polskiego Archiwum Wojennego. Organizacja ta rozwinęła planowi i wy- sześciorożny aktywny zmagania w wszelkich dokumentach i gani- tak wojennych, mogących mieć znaczenie historyczne czy kultu- ralne. Polskie Archiwum Wojenne stało się ośrodkiem ob- tego wszystkiego i stało się, oraz utworzyło szereg placówek organizacyjnych. Bezpośrednio Komitet ten był bogaty zbior- czo, rękopisów i rękopisów, różnych świadectw i ilustra- cji udziału Polaków w wojnie światowej. Zbiory te, powoła- na zmian pod ogólną nazwą Archiwum Wojennego, zjedno- czeniowo w Polskiej Akademii Umiejętności, w której w 1920 na mocy uchwały Rady Archiwum ten i pozostałe wojenne z Komitetem Archiwum Wojennego, przekazał w całości do Państwa w Warszawie, w których w 1920 zjednoczone zostały w Państwie, w Warszawie, w Warszawie.

Zbiory Polskiego Archiwum Wojennego obejmują wszystkie dziedziny życia polskiego z czasów wojny: wojsko, politykę, oświatę, literaturę, naukę, sztukę, prasę i gospodarstwo społeczne.

Ale zbiór ten nie jest jeszcze kompletny. Jest rzeczą społeczeństwa dopełnić go tak, aby nie było w nim luk, aby historyk znalazł w nim wszystko, co do nakreślenia obrazu epoki może być potrzebne i pożądane.

Zarząd prosi więc wszystkich, którzy posiadają dokumenty i pamiątki z czasu wojny, aby składali je, w formie daru czy depozytu, w Polskim Archiwum Wojennym i przyczynili się w ten sposób do dokompletowania jego zbiorów. Równocześnie Zarząd zwraca się do osób, które brały czynny udział w wydarzeniach wojennych, lub były ich świadkami, do osób, które miały wpływ na bieg spraw polskich, albo o ważniejszych wypadkach posiadają dokumenty lub informacje, aby swe przeżycia, spostrzeżenia i wiadomości ujmowały w formę pamiętników, wspomnień lub zapisek: pamiętniki te bowiem w przyszłości stanowić mogą cenne źródło historyczne i przyczynić się niejednokrotnie do wyświeatlenia prawdy, do ustalenia wielu faktów, dziś jeszcze niejasnych i niepewnych.

W 10-tą rocznicę odzyskania niepodległości państwowej Zarząd Polskiego Archiwum Wojennego zwraca się z gorącym apelem do społeczeństwa, aby ze swej strony poparło jego akcję, mającą na celu zgromadzenie kompletnego - o ile możliwości - zbioru dokumentów i pamiątek, dotyczących lat wojennych 1914-1920.

Wszelkie wysyłki należy adresować do: Centralnej Biblioteki Wojskowej /W-wa, Aleje Ujazdowskie Nr.1/.

Za Zarząd Komitetu P.A.W.

Prof. Dr. Władysław Semkowicz

Prezes.

Dyr. Dr. Stefan Vrtel-Wierczyński
Zast. Prezesa.

Prof. Dr. Jan S. Bystron
sekretarz.

Zbiory Polskiego Archiwum Wojskowego obejmują wszystkie
dotychczasowe życie polskiego z czasów wojny: wojsko, polityka,
oświatę, literaturę, naukę, sztukę, prasę i gospodarstwo
społeczne.

Ala zbiór ten nie jest jeszcze kompletny. Jest trochę
spóźnienia dotąd nie było tak, aby nie było w nim ink, aby
historyk znalazł w nim wszystko, co do określenia obram
epoki może być potrzebne i pożądana.

Zarząd prosi więc wszystkie, którzy posiadają dokumenty
i pamiątki z czasu wojny, aby przekazali je, formie daru czy
depozytu, w Polskim Archiwum Wojskowym i przyczynili się
ten sposób do jego kompletności. Równocześnie
Zarząd zwraca się do osób, które brzy czynny udział w wyda-
rzeniach wojennych, lub były ich świadkami, do osób, które
miały wpływ na bieg spraw polskich, albo o ważniejszych wy-
padkach posiadają dokumenty lub informacje, aby się przysy-
ła, spozyczenia i wydania ich w formie pamiątki-
ków, wspomnień lub zdjęć, które by były w posiadaniu w przetrwa-
ni ci stanowiłyby cenne źródła historyczne i przyczynili się
nieodwołalnie do wydatniejszego bramy, do ustalenia wiary-
faktów, które jeszcze nie zostały oświetlonych.

W 10-letniej rocznicy ogłoszenia niepodległości państwowej
Zarząd Polskiego Archiwum Wojskowego zwraca się z gorącym
apelowo do społeczeństwa, aby ze swojej strony poparło jego
skłó, mając na celu doprowadzenie kompletnego - o ile moż-
ności - zbioru dokumentów i pamiątek, dotyczących lat wojen-
nych 1914-1918.

Wszelkie uwagi i uwagi proszę do: Centralnej Biblio-
teki Wojskowej /4-we, Alaj Ujazdowskie Nr. 1.

Za Zarząd Komitetu P.A.W.
Prof. Dr. Władysław Semkowicz

Prof. Dr. Jan S. Gładki
Prof. Dr. Jan S. Gładki
Dyr. Dr. Stefan Włochowski
Zast. Przew.